कुब्जेश्वरस्य विजयचन्द्रस्यैव भवेत् । श्रीहर्षस्य पिता हीरः (हीरा) माता मामल्लदेवी (मामला) देशो जातिश्च कान्यकुब्जः (कनवजिया) । एतद्वंश्याः कतिपयेऽधुना वङ्गेषु निवसन्तः स्वस्याभिजनं कान्यकुब्जं, स्वपूर्वपुरुषं श्रीहर्षं च कथयन्तीति सुप्रसिद्धम् ॥

वामनः ।

अयं सवृत्तिकाणां काव्यालंकारसूत्राणां कर्ता खिस्ताब्दसप्तमशतकोत्तरार्धान्नोर्ध्वतनः । यतोऽसौ भवभूतिकृतस्य महावीरचरितस्य 'दोर्दण्डाश्रितचन्द्रशेखरधनुः–' इति पद्यमुदाजहार । भवभूतिस्तु खिस्ताब्दस्य सप्तमशतकोत्तरार्धे यशोवर्मणः सभायामासीत् (भू. ५९ पृ.) । अथ ध्वन्यालोकलोचने 'अनुरागवती संध्या–' इत्युदाहरणविचारावसरे 'वामनाभिप्रायेणायमाक्षेपः–' इत्याचार्याभिनवगुप्तपादोक्त्या आनन्दवर्धनाचार्यान्नाधस्तनः (भू० ६६ पृ०) ।

कतिपये पुनः—

'मनोरथः शङ्खदत्तश्चटकः संधिमांस्तथा ।
बभूवुः कवयस्तस्य वामनाद्याश्च मन्त्रिणः ॥'

इति राजतरङ्गिणीवलेन (४।४९७) एनं कश्मीराधिपतेर्जयापीडस्यामात्यं शंसन्ति । वामनस्य काव्यालंकारनिबन्धोऽध्ययनार्हः, तत्रापि शब्दशुद्धिकामुकैः पञ्चममधिकरणं त्ववश्याध्येतव्यम् ॥

इत्येवं दर्पणे प्रतिबिम्बितानां मुष्टिग्राह्यं मामको ग्रहो यद्यपि प्रयासावहस्तथापि परिचयायालमिति शिवम् ॥

भवति चात्रानुषङ्गिकी सप्तश्लोकी—

शिक्षाविभागाधिपतौ गङ्गोलीकुलदीपके ।
विद्याप्रिये राजमाने श्रीसंजीवनधीमति ॥
तत्तद्ग्रन्थावगाहेन शिलालेखादिकेन च ।
परीक्षितप्रमेयासौ श्रुतार्था भूमिका कृता ॥ (युग्मम्)
एतया दर्शितपथः प्राक्तने वर्त्मनि व्रजन् ।
न चाभिभूयते क्वापि प्राज्ञो विज्ञानकञ्चुकः ॥
आगमप्रवणश्चाहं नापवाद्यः स्खलन्नपि ।
सर्वारम्भो हि दोषेण धूमेनाग्निरिवावृतः ॥

---

१. श्रीहर्षः कान्यकुब्ज इति प्रसिद्धमेव, तत्र मिश्रपदमप्यनुग्राहकम् । तथाच प्रायोजि वेदान्तपञ्चदशीकारैः—'निरुक्तावभिमानं ये दधते तार्किकादयः । हर्षमिश्रादिभिस्ते तु खण्डनादौ सुशिक्षिताः ॥' इति ।

२. मीमांसाश्लोकवार्तिकम्.

३. भगवद्गीता.